

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин та управління проєктами

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
Актуальні проблеми світового господарства і МЕВ

Підготовки магістрів
Галузі знань 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальності «Міжнародні економічні відносини»
Освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»

*Силабус освітнього компонента складається
для денної (очної) форми навчання*

Силабус навчальної дисципліни «Актуальні проблеми світового господарства і МЕН» підготовки магістра, галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини».

Розробник: Корнелюк Ольга Антонівна, к.е.н., доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

КИЦЮК І. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

БОЯР А.О.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	29 Міжнародні відносини, 292 Міжнародні економічні відносини, «Міжнародні економічні відносини», магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1-й
		Семестр 2-й
ІНДЗ: є		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 14 год.
		Самостійна робота 78 год.
Мова викладання	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: екзамен	
	Українська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: Корнелюк Ольга Антонівна

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами

Контактна інформація: Olga.Korneliuk@vnu.edu.ua, каб. 322, корпус А.

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна покликана ознайомити студентів з актуальними проблемами сучасного глобалізованого світового господарства і особливостей прояву в ньому головних форм міжнародних економічних відносин, розкрити причини виникнення таких проблем і дослідити ставлення до них з боку держав як головних суб'єктів глобалізованої системи світогосподарських зв'язків; оцінкою впливу проблем, що існують у світовому господарстві та міжнародних економічних відносинах, на сучасні світогосподарські процеси; оглядом можливих шляхів подолання існуючих проблем у розвитку світового господарства та МЕВ.

2. Пререквізити: Методологія міжнародних економічних досліджень, Регулювання міжнародної економічної діяльності.

3. Постреквізити: Стратегічне планування та аналітика в МЕВ, Світова економічна кон'юнктура, Економічний глобалізм.

4. Мета і завдання освітнього компонента

Метою курсу є формування у здобувачів освіти системного мислення та спеціальних знань у галузі актуальних проблем світового господарства та міжнародних економічних відносин. Основними завданнями курсу «Актуальні проблеми світового господарства і МЕВ» є формування наступних компетенцій: знання основних понять і категорій теорії міжнародних економічних відносин, розуміти еволюцію міжнародних відносин; основні процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфліктів в міжнародних системах; вміти визначати різні типи ризиків у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів; демонструвати знання про природу та характер розвитку та взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях; аналізувати результати діяльності організацій, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

5. Форми та методи навчання: інтерактивна лекція (вербальні та ілюстративно-демонстраційні методи: розповідь, пояснення, дискусія, презентація, демонстрація, запитання-відповідь, мозковий штурм), аналіз ситуацій та розв'язання ситуаційних завдань, електронне тестування.

6. Результати навчання (компетентності)

ІК. Здатність виявляти та розв'язувати складні задачі і проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин та/або під час навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ФК3. Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини

ФК5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науковотехнологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства

ФК6. Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн

ФК9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації

ПРН4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог

ПРН10. Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну

ПРН11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН12. Визначати гео економічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

ПРН14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах

7. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Глобалізація та глобальні економічні трансформації.	11,5	2	2	7	0,5
Тема 2. Неоліберальна модель глобалізації.	10,5	2	1	7	0,5
Тема 3. Постіндустріальність світу. Глобальний парадокс.	11	2	1	7	1
Тема 4. Фінансова глобалізація.	11	2	1	7	1
Тема 5. Стратегії глобального розвитку. Регулятивні механізми глобальної економіки.	12	2	2	7	1
Тема 6. Інституціональний устрій світового господарства.	12	2	2	8	-
Тема 7. Світова продовольча проблема та проблеми бідності.	12	2	2	7	1
Тема 8. Проблеми ресурсозабезпечення та забруднення навколишнього середовища. Моделі екорозвитку.	14	2	1	10	1

Тема 9. Проблеми війни та миру, міжнародний тероризм та гібридні війни	14	2	2	9	1
Тема 10. Роль Європейського Союзу у вирішенні сучасних проблем світового господарства	12	2	-	9	1
Усього годин	120	20	14	78	8

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Навчання здійснюється з дотриманням норм Кодексу академічної доброчесності ВНУ (<http://surl.li/aagxg>). У випадку відсутності на заняттях з важливих причин, є можливість відпрацювання семінарів шляхом виконання завдань у письмовій формі та усне відпрацювання під час консультацій. Оцінювання знань і умінь студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Дисципліна складається з одного змістового модуля. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за: поточне оцінювання з відповідних тем (35 балів), виконання ІНДЗ (5 балів); МКР (60 балів). Після завершення семінарських занять студенти виконують підсумковий тест у програмі Office-365 (Forms). Якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою навчальної дисципліни та отримав не менше 75 балів, отримана сума балів може бути зарахована як підсумкова за згодою студента. В інших випадках, студент складає іспит у формі тесту в програмі Office-365 (Forms).

Модуль 1							Модуль 2	Модуль 3		Сума балів
Змістовий модуль 1								Контрольні роботи		
1	2	3	4	5	6	7	1			
5	5	5	5	5	5	5	ІНДЗ	60		
35 балів							5 балів	60 балів		100

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Форма підсумкового контролю з дисципліни – екзамен. Якщо студент виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою навчальної дисципліни та отримав не менше 75 балів, отримана сума балів може бути зарахована як підсумкова за згодою студента. В інших випадках, студент складає іспит у формі тесту в програмі Office-365 (Forms). Тест для складання іспиту містить 60 питань, тривалість виконання – 2,5 години. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів ВНУ імені Лесі Українки – <http://surl.li/ddfha>.

Перелік питань на іспит

1. Сутність та підходи до визначення поняття глобалізації
2. Основні ознаки процесу глобалізації
3. Характеристика базових концепцій і підходів до визначення часових меж глобалізації
4. Теоретичні підходи до аналізу глобалізації
5. Передумови і форми прояву глобалізації
6. Сутність та основні суперечності глобальних трансформацій: позитивні та негативні риси глобалізації
7. Поняття «лібералізму» та «ліберальної глобалізації» в контексті економічної глобалізації
8. Неоліберальна модель світової економіки
9. Передумови виникнення альтерглобалізму
10. Сутність і течії альтерглобалізму
11. Значення альтерглобалізму для розвитку глобалізації
12. Поняття та еволюція локальних цивілізацій
13. Сучасні цивілізаційні концепції
14. Становлення сучасної глобалізації

15. Інтернаціоналізація господарського життя в умовах глобальної конкуренції. Моделі економічного розвитку цивілізації
16. Стратегії економічної глобалізації. Сучасні теорії постіндустріального (інформаційного) суспільства
17. Сутність парадоксу. Дослідження Дж. Нейсбіта, Ч. Хенді, М. Кастельса, М. Іванова, Д. Родрика.
18. Ендогенні й екзогенні витоки виникнення парадоксів
19. Семантичні підстави "парадоксів" глобалізації
20. Логічні діалектичні засади глобальних парадоксів. Парадокс глобальної стратифікації; феномен домашнього заміщення; парадокс «Філдстайна – Хоріока»; парадокс низької мобільності нетто-потоків капіталу; парадокс дисоціації.
21. Логічні тріалектичні парадокси глобалізації: парадокс неможливості поєднання стабільності валютного курсу, стійкості економічної ситуації в країні та вільного руху капіталів; парадокси глокалізації; парадокс сучасного глобального регулювання.
22. Ефект доходу та ефект заміщення. Парадокс Гіффена.
23. Сутність, виміри та форми прояву фінансової глобалізації.
24. Наслідки фінансової глобалізації.
25. Передумови виникнення і характер протікання глобальних криз.
26. Види та класифікація фінансових криз
27. Сутність стратегії глобалізації, інструменти та механізми її формування.
28. Глобальна економічна стратегія та геоекономіка.
29. Стратегії глобального розвитку.
30. Вестфальська система й еволюція глобальної системи регулювання.
31. Функції держави в умовах глобалізації.
32. Інституційна складова глобального регулювання.
33. Світове господарство: сутність, передумови та етапи.
34. Закономірності розвитку світового господарства.
35. Структура світового господарства.
36. Сутність та класифікація глобальних проблем.
37. Глобальні проблеми сучасної цивілізації та шляхи їх вирішення.
38. Історичний контекст та сучасні причини продовольчої проблеми світу.
39. Демографічні проблеми та проблеми голоду. Продовольча безпека країн світу.
40. Бідність як глобальна проблема людства. Характерні ознаки бідності. Індекс бідності.
41. Основні екологічні проблеми людства, їх глобальний характер та суть.
42. Проблема вичерпання природних ресурсів. Багатовимірність проблеми ресурсозабезпечення.
43. Проблема забруднення навколишнього середовища та глобальні моделі екорозвитку.
44. Шляхи розв'язання екологічних проблем. Формування нової стратегії природокористування.
45. Глобальний тероризм як форма прояву асиметричних конфліктів у міжнародних відносинах.
46. Витоки і трансформації гібридної війни як нового сучасного виду ведення війн.

Тематичне відображення семінарських питань:

Тема 1. Глобалізація та глобальні економічні трансформації

1. Сутність та підходи до визначення поняття глобалізації
2. Основні ознаки процесу глобалізації
3. Характеристика базових концепцій і підходів до визначення часових меж глобалізації
4. Теоретичні підходи до аналізу глобалізації
5. Передумови і форми прояву глобалізації
6. Сутність та основні суперечності глобальних трансформацій: позитивні та негативні риси глобалізації

Тема 2. Неоліберальна модель глобалізації. Постіндустріальність світу

1. Поняття «лібералізму» та «ліберальної глобалізації» в контексті економічної глобалізації
2. Неоліберальна модель світової економіки
3. Передумови виникнення альтерглобалізму. Сутність і течії альтерглобалізму
4. Значення альтерглобалізму для розвитку глобалізації
5. Поняття та еволюція локальних цивілізацій
6. Сучасні цивілізаційні концепції. Становлення сучасної глобалізації
7. Інтернаціоналізація господарського життя в умовах глобальної конкуренції. Моделі економічного розвитку цивілізації
8. Стратегії економічної глобалізації. Сучасні теорії постіндустріального (інформаційного) суспільства

Тема 3. Глобальний парадокс. Фінансова глобалізація

1. Сутність парадоксу. Дослідження Дж. Нейсбіта, Ч. Хенді, М. Кастельса, М. Іванова, Д. Родрика.
2. Ендогенні й екзогенні витоки виникнення парадоксів. Семантичні підстави "парадоксів" глобалізації
3. Логічні діалектичні засади глобальних парадоксів. Парадокс глобальної стратифікації; феномен домашнього заміщення; парадокс «Філдстайна – Хоріока»; парадокс низької мобільності нетто-потоків капіталу; парадокс дисоціації.
4. Логічні тріалектичні парадокси глобалізації: парадокс неможливості поєднання стабільності валютного курсу, стійкості економічної ситуації в країні та вільного руху капіталів; парадокси глокалізації; парадокс сучасного глобального регулювання.
5. Ефект доходу та ефект заміщення. Парадокс Гіффена.
6. Сутність, виміри та форми прояву фінансової глобалізації.
7. Наслідки фінансової глобалізації.
8. Передумови виникнення і характер протікання глобальних криз.
9. Види та класифікація фінансових криз

Тема 4. Стратегії глобального розвитку. Регулятивні механізми глобальної економіки

1. Сутність стратегії глобалізації, інструменти та механізми її формування.
2. Глобальна економічна стратегія та геоekonomіка.
3. Стратегії глобального розвитку.
4. Вестфальська система й еволюція глобальної системи регулювання
5. Функції держави в умовах глобалізації
6. Інституційна складова глобального регулювання

Тема 5. Світова продовольча проблема та проблеми бідності

1. Історичний контекст та сучасні причини продовольчої проблеми світу.
2. Причини голоду: природні, політичні катаклізми, громадянська війна, скорочення споживання і нерівномірний розвиток країн світу.
3. Демографічні проблеми та проблеми голоду.
4. Продовольча безпека країн світу.
5. Продовольчий потенціал та роль України у вирішенні продовольчої проблеми світу.
6. Бідність як глобальна проблема людства.
7. Характерні ознаки бідності.
8. Індекс бідності.
9. Причини бідності в Україні.

Тема 6. Проблеми ресурсозабезпечення та забруднення навколишнього середовища.

Моделі екорозвитку.

1. Основні екологічні проблеми людства, їх глобальний характер та суть.
2. Проблема вичерпання природних ресурсів. Багатовимірність проблеми ресурсозабезпечення.
3. Проблеми деградації навколишнього природного середовища в планетарному масштабі.

4. Проблема забруднення навколишнього середовища та глобальні моделі екорозвитку.
5. Шляхи розв'язання екологічних проблем. Формування нової стратегії природокористування.

Тема 7. Проблеми війни та миру, міжнародний тероризм та гібридні війни.

1. Особливості сучасних збройних конфліктів, причини їх виникнення і розвитку.
2. Визначення та аналіз особливостей складових сучасних воєнних конфліктів.
3. Глобальний тероризм як форма прояву асиметричних конфліктів у міжнародних відносинах.
4. Тенденції прояву тероризму, аналіз сучасного стану, шляхів профілактики в Україні та світі.
5. Витоки і трансформації гібридної війни як нового сучасного виду ведення війн.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

**Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є
екзамен**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Глобальна економіка [Електронний ресурс] : підручник для студ. спеціальності 051 «Економіка» / І. М. Грінько ; КПП ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,90 Мбайт). – Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2020. 111 с.
2. Глобальна економіка: навчальний посібник / І. І. Вініченко, О. В. Гончаренко, С. В. Васильєв, К. М. Дідур. – К. : ТОВ «ДКС центр», 2019. – 234 с.
3. Глобальна економіка: Навчальний посібник / Н.М. Вдовенко, Л.В. Богач, В.Л. Гераймович, К.С. Кваша, М.М. Павленко. – К. : НУБіП України, 2017. – 319 с.
4. Глобальна економіка: навч. посібник для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей. Укл.: С.І. Белей, С.В. Бойда, М.І. Колосінська; Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. 227 с.
5. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Конспект лекцій з дисципліни «Глобальна економіка» для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей / Укл.: д.е.н., проф. Плахотнік О. О., Кам'янське, ДДТУ, 2017. – 63 с. URL: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/34/7-34-k158.pdf>
7. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 167 с.